FRUMVARP MIÐSTJÓRNAR „1“

um breytingar á lögum ASÍ, lagt fyrir 47.þing ASÍ 2026

Frumvarp þetta var rætt á fundi Skipulags- og starfsháttanefndar 16.3 og 4.5 2026 og í miðstjórn ASÍ 6.5, 3.6 og 16.6 2026. Breytingar eru birtar með rauðu letri.

Hlutverk sambandsins

3. grein 1.mgr. breytist og hljóði svo:

Hlutverk sambandsins er:
Að hafa forystu í stéttarbaráttu launafólks, koma fram fyrir hönd aðildarfélaga í sameiginlegum málum gagnvart atvinnurekendum og stjórnvöldum, innanlands og á alþjóðavettvangi. Móta og samræma heildarstefnu samtakanna í atvinnu-, mennta-, umhverfis**-, jafnréttis-, velferðar-, húsnæðis-** og kjaramálum.

Greinargerð:

3. grein laga ASÍ greinir hlutverk þess. Sú tilgreining er endurspegluð í starfs- og málefnanefndum miðstjórnar. Samkvæmt áratugahefð sinnir ASÍ sérstaklega húsnæðismálum, velferðarmálum og jafnréttismálum. Til þess að innsigla þetta hlutverk er lagt til að það hlutverk sé endurspeglað í 1.mgr. 3.gr.

Hverjir teljast fullgildir félagsmenn og missir kjörgengis

Við 16.gr. bætist þrjár nýjar málsgreinar, svo hljóðandi:

Fullgildir félagsmenn í aðildarfélögum ASÍ skulu að minnsta kosti vera greiðandi launafólk á félags- og samningssviði félagsins og sem óskað hefur formlega aðildar eða ekki svarað tilkynningu félagsins eftir að iðgjöldum hefur samfellt verið skilað til félagsins í a.m.k. 3 mánuði.

Aðildarfélög skulu hafa í lögum sínum ákvæði þess efnis að missi kjörinn fulltrúi í trúnaðarstöðum á vettvangi félagsins kjörgengi, skuli hann sjálfkrafa víkja úr stöðu sinni innan félagsins og þeim stöðum sem hann gegnir fyrir hönd þess félags á vettvangi ASÍ.

Missi fulltrúi á sambandsþingi eða í annarri trúnaðarstöðu sem hann hefur verið kjörinn til á vettvangi ASÍ, stöðu sína sem fullgildur félagsmaður þess félags sem hann tilheyrði þá er hann tók kjöri, víkur hann sjálfkrafa úr stöðu sinni á vettvangi ASÍ.

Greinargerð:

Á síðustu árum hefur komið til þess að kjörnir fulltrúar í miðstjórn segi af eftir að kjöri hefur verið náð. Það hefur komið til vegna þess að viðkomandi náði ekki endurkjöri til formennsku í aðildarfélagi, vegna ágreinings innan miðstjórnar o.fl. Sú staða skapaðist jafnframt eftir síðustu Alþingiskosningar að einn varaforseta ASÍ og einn miðstjórnarmaður náðu kjöri á Alþingi og á fundi miðstjórnar eftir það kom fram spurning hvernig færi um stjórnarsetu viðkomandi varaforseta sem þegar hefur sagt af sér embætti formanns, bæði í aðildarfélagi sínu og landssambandi. Til þess að eyða vafa um túlkun laga ASÍ og framkvæmd eru nokkrar breytingar á lögunum lagðar til.

<u>Almennt um kjörgengi:</u> Kjörgengi er rétturinn til þess að bjóða sig fram í kosningum, hvort sem um er að ræða lögbundnar kosningar skv. landslögum eða kosningar innan félagasamtaka og þá skv. lögum þeirra. Orðin kjörgengi og hæfi eru oft notuð jöfnum höndum. Tilgangur reglna um kjörgengi og kosningarétt er að afmarka þann hóp einstaklinga sem saman kemur til þess að velja úr sínum röðum, einstaklinga sem ætlað að stjórna viðkomandi samfélögum eða samtökum og gæta hagsmuna þeirra og félagsmanna allra. Þetta birtist t.d. í þeirri meginreglu að einungis íslenskir ríkisborgar greiða atkvæði í þingkosningum og hafa rétt til þess að bjóða sig fram (njóta kjörgengis). Yfirleitt fer kjörgengi saman með réttinum til þess að kjósa, en það er þó ekki algilt og á ekki við þegar kjörnir eru fulltrúar til þess að fara með atkvæði þeirra sem velja þá (fulltrúalýðræði). Til dæmis er miðstjórn ASÍ kjörin af þingfulltrúum aðildarsamtakanna á þingum ASÍ en ekki af félagsmönnum sjálfum. Hins vegar eru allir fullgildir félagsmenn í aðildarfélögum ASÍ kjörgengir í miðstjórn þó þeir hafi ekki náð kosningu á þing ASÍ.

Lög ASÍ geyma skýr ákvæði um kjörgengi til embætta innan sambandsins en geyma hins vegar engin ákvæði um hvernig bregðast skuli við, missi kjörinn fulltrúi kjörgengi sitt. Á því þarf í ljósi reynslunnar að taka.

<u>Lög ASÍ:</u> Í 26.gr. laga ASÍ segir: „Kjörgengir á sambandsþing og í aðrar trúnaðarstöður Alþýðusambands Íslands eru allir fullgildir félagsmenn í aðildarfélögum ASÍ.“ Hver teljist fullgildir félagsmenn og þar með kjörgeng (hæf) í trúnaðarstöður á vettvangi ASÍ ræðst því af lögum einstakra aðildarfélaga sambandsins. Í lögum ASÍ er ekki fjallað um afleiðingar þess að löglega kjörinn fulltrúi í miðstjórn eða aðrar stöður sem sambandsþing eða miðstjórn kýs til missi kjörgengi sitt þar sem hann teljist ekki lengur fullgildur félagsmaður og kjörgengur í einhverju aðildarfélaga ASÍ.

Á ákvæði 26.gr. hefur ekki reynt með formlegum hætti á vettvangi ASÍ enda lagt til grundvallar af hálfu ASÍ, að aðildarfélögin sjálf haldi utan um skráningu félagsmanna sinna og stöðu þeirra með tilliti til þess hverjir teljist hafa fullgildaaðild og hverjir aukaaðild. Hins vegar er að finna mörg dæmi þess að kjörinn miðstjórnarfulltrúi láti af störfum í miðstjórn þegar hann uppfyllir ekki lengur kjörgengisskilyrði í aðildarfélagi sínu enda getur hann vart með

trúverðugum hætti gætt hagsmuna síns aðildarfélags og félagsmanna þess eftir það og því eðlilegt að látið sé af störfum.

<u>Lög aðildarfélaga ASÍ:</u> Af 26.gr. laga ASÍ leiðir að ef félagsmaður telst fullgildur félagsmaður og kjörgengur skv. lögum síns aðildarfélags, þá nýtur hann kjörgengis á vettvangi ASÍ. Samkvæmt 8.gr. laga ASÍ hafa aðildarfélögin fullt frelsi um sín innri mál, þó þannig að ekki brjóti í bága við lög ASÍ eða samþykktir sambandsþinga. Þau eru jafnframt bundin af ákvæðum laga nr. 80/1938 þar sem segir í 2.gr. að stéttarfélög skuli vera opin öllum í hlutaðeigandi starfsgrein á félagssvæðinu eftir nánar ákveðnum reglum í samþykktum félaganna. Þó ákvæðið 2.gr. fjalli ekki sérstaklega um hvað megi eða megi ekki vera í „nánar ákveðnum reglum í samþykktum félaganna", þá verða þær reglur að uppfylla nokkur almenn skilyrði auk þess sem mismunun er bönnuð skv. lögum.

Hvað kjörgengi á vettvangi aðildarfélaga ASÍ varðar má fullyrða að sú meginregla gildi að allt greiðandi launafólk sem vinnur skv. kjarasamningum félagsins á félagssvæðinu og sem annað af tvennu hefur óskað aðildar eða ekki svarað tilmælum þar um (neikvæð stofnun félagsaðildar) teljast fullgildir félagsmenn og kjörgeng til trúnaðarstarfa fyrir félagið. Með vísan til laga ASÍ teljast þau þá einnig kjörgeng til sambandsþings og þeirra trúnaðarstarfa sem þingið kýs til. Hins vegar geyma lög margra aðildarfélaga ASÍ, rétt eins og lög ASÍ, ekki skýrar reglur um afleiðingar þess að sitjandi kjörnir fulltrúar missi kjörgengi. Engin slík ákvæði var auk þess að finna í „Leiðbeinandi fyrirmynd að lögum fyrir verkalýðsfélög" sem miðstjórn ASÍ gaf úr 1985 og aftur 1997. Hins vegar var fjallað um þetta álitamál í störfum Skipulags- og starfsháttanefndar 2002-2003 þá er undirbúnar voru reglur um „Réttindi og skyldur stjórnarmanna í verkalýðsfélögum, landssamböndum og starfsmanna þeirra." Í þeim drögum sem nefndin skilaði frá sér til segir m.a. „Missi fulltrúi í stjórn kjörgengi til starfans samkvæmt lögum félagsins af einhverjum ástæðum, víkur hann úr stjórn." Þetta ákvæði var fellt úr reglunum við endanlega afgreiðslu þeirra og talið að betur færi á því að aðildarfélögin sjálf réðu hvernig þau myndu skipa þessu.

Nokkur aðildarfélög hafa þó slík ákvæði í lögum sínum og skulu nokkur dæmi tekin. Í 2.mgr. 12.gr. laga Verkalýðsfélags Suðurlands segir: „ ...Missi stjórnarmaður kjörgengi sitt á tímabilinu skal hann tafarlaust víkja úr stjórnum Verkalýðsfélags Suðurlands...." Í 2.mgr. 23.gr. laga Framsýnar segir:"... Missi stjórnarmaður kjörgengi sitt á kjörtímabili skal hann tafarlaust víkja úr stjórn Framsýnar. Sama regla gildir um aðra kjörna fulltrúa í stjórnum og ráðum félagsins...." Í 32.gr. laga RSÍ segir um þetta efni. „Kjörtímabil fulltrúa er tímabilið milli reglulegra sambandsþinga og má félag ekki kjósa oftar en einu sinni á kjörtímabilinu nema kjörinn fulltrúi falli frá eða missi kjörgengisskilyrði og varafulltrúi sé forfallaður. ..." Í 1.mgr. 11.gr. laga VR segir um þetta efni: „... Stjórnarmenn sem missa hæfi skv. framansögðu á kjörtímabili sínu víkja sjálfkrafa og tafarlaust úr stjórn og taka varamenn sæti í þeirra stað til loka kjörtímabilsins. Sama regla gildir um aðra kjörna fulltrúa í stjórnum og ráðum

félagsins. ..." Í lögum VR er einnig að finna sérstakt ákvæði um fullgilda aðild byggða á stjórnarlaunum en í 3.gr. laga félagsins segir: „Fullgildur félagi sem byggir fullgilda aðild sína á greiðslu iðgjalda af þóknun fyrir setu í stjórnum eða ráðum á vettvangi félagsins eða fyrir þess hönd að hluta eða öllu leyti nýtur ekki kjörgengis. Ákvæði þetta tekur ekki til kjörinna fulltrúa sem jafnframt eru starfskraftar félagsins." 30.gr. laga VM er af svipuðum toga þó orðalag sé ekki eins skýrt en þar segir: „... Stjórnarmenn verða að uppfylla almenn hæfisskilyrði samkvæmt lögum þessum til félagsaðildar sem og njóta lögræðis. ..." Þó orðalagið sé ekki eins skýrt og ákjósanlegt væri, þá á það við um starfandi kjörna stjórnarmenn á embættistíma þeirra.

Loks skal tekið fram, að líkt og á við um setu í miðstjórn ASÍ, má finna mörg dæmi þess að kjörnir stjórnarmenn í aðildarfélögum ASÍ láti af stjórnarstöfum þegar þau uppfylla ekki lengur kjörgengisskilyrði eða taka upp önnur störf.

<u>Landslög:</u> Eins og áður segir þá njóta stéttarfélög frelsis um sín innri mál. Það byggir bæði á lögum ASÍ og ákvæðum stjórnarskrár og alþjóðlegra mannréttindasáttmála. Við túlkun á lögum þeirra gilda almenn túlkunarsjónarmið og í því efni má m.a. líta til þess hvernig sambærilegum þáttum sé skipað í landslögum og þau túlkuð. Nokkur dæmi skulu tekin. Í 50.gr. stjórnarskrár Íslands3 segir:" Nú glatar alþingismaður kjörgengi, og missir hann þá rétt þann, er þingkosningin hafði veitt honum." Og skv. 46.gr. er það Alþingi sem sker sjálft úr því, hvort þingmaður hafi misst kjörgengi og skv. 4.mgr. 65.gr. tekur varamaður við þessar aðstæður sæti sem aðalmaður út kjörtímabilið. Þessar reglur eru síðan speglaðar í kosningalögum nr. 112/20214 sem eiga bæði við um kosningar til Alþingis og sveitarstjórna. Skv. 1.mgr.30.gr. sveitarstjórnarlaga nr.38/2011 skal sveitarstjórnarfulltrúi víkja úr sveitarstjórn missi hann kjörgengi og skv.1.mgr. 29.gr. er það sveitarstjórn sem úrskurðar um hvort fulltrúi hafi misst kjörgengi. Samkvæmt 42.gr. laga um einkahlutafélög nr. 138/1994 er hlutafélagaskrá heimilt til að af skrá stjórnarmenn sem missa hæfi (kjörgengi) geri stjórn félagsins það ekki og sama reglna gildir um önnur hlutafélög skv. lögum nr. 30/199, um samvinnufélög skv. 2.mgr. 27.gr. laga nr. 22/1991 og um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur skv. 15.gr. laga nr. 33/1999.

Fullyrða má að skv. stjórnarskrá og almennum lögum sé byggt á því sem eðlilegri og rökréttri meginreglu, að kjörnum fulltrúum beri ekki einungis að uppfylla kjörgengisskilyrði þegar kosning á sér stað, heldur á öllum embættistíma sínum og víkja sæti ef kjörgengi glatast.

<u>Nauðsyn breytinga</u>: Þegar litið er til laga ASÍ og aðildarfélaga sambandsins, framkvæmdar á þeim og til landslaga má draga þá almennu ályktun að missi kjörinn stjórnarmaður kjörgengi (hæfi) skv. þeim skilyrðum sem viðkomandi félög, samtök eða stofnanir setja sér, þá víki hann sæti í eigin aðildarfélagi og samhliða á vettvangi ASÍ og varamaður tekur stöðu hans. Framkvæmdin getur verið með tvennum hætti. Stundum geyma lög eða

reglur skýr ákvæði um að viðkomandi víki sjálfkrafa sæti eins og t.d. á við um Verkalýðsfélag Suðurlands, Framsýn og VR. Geymi lög og reglur ekki skýr ákvæði um sjálfkrafa framkvæmd verður að telja að stjórn viðkomandi samtaka úrskurði þar um bregðist stjórnarmaður ekki sjálfur við með afsögn, líkt og á við um Alþingi og sveitarstjórnir og reyndar einnig hvað varðar hlutafélög og samvinnufélög sem þurfa að þola aðgerðir stjórnvalda um af skráningu stjórnarmanns sem missir hæfi, bregðist stjórnirnar sjálfar ekki við.

Lög ASÍ geyma ekki sérstakar reglur um kjörgengi, aðra en þá að allir fullgildir félagsmenn aðildarsamtakanna teljast kjörgeng til sambandsþings og trúnaðarstarfa á vettvangi ASÍ. Með öðrum orðum þá ræðst kjörgengi innan ASÍ af kjörgengi viðkomandi einstaklings skv. lögum þess aðildarfélags sem hann tilheyrir. Af því leiðir að framkvæmd getur verið með ólíkum hætti, allt frá því að einstaklingar víkja sjálfkrafa skv. lögum síns aðildarfélags og þá um leið úr trúnaðarstöðum á vettvangi ASÍ en hvað önnur tilvik varðar þarf meira að koma til. Meginreglan virðist þá vera, að sú stjórn sem viðkomandi situr í skuli taka ákvörðun hér um líkt og á við um Alþingi og sveitarstjórnir.

Geymi lög viðkomandi aðildarfélags ekki skýr ákvæði hér um og ef stjórn þess bregst ekki við þegar fulltrúi þess hefur misst kjörgengi er það undir miðstjórn ASÍ komið að bregðast við og taka ákvörðun um hvort viðkomandi skuli víkja úr trúnaðarstöðum á vettvangi ASÍ. Skv. almennum starfsreglum miðstjórnar myndi miðstjórn fela Skipulags- og starfsháttanefnd að fjalla um slík tilvik og veita álit sitt, áður en miðstjórn tekur endanlega ákvörðun um að viðkomandi einstaklingur sem misst hefur kjörgengi skuli víkja úr miðstjórn.

Þegar litið er til laga ASÍ og aðildarfélaga sambandsins, framkvæmdar á þeim og til landslaga má með sterkum rökum draga þá almennu ályktun að missi kjörinn stjórnarmaður kjörgengi (hæfi) skv. þeim skilyrðum sem viðkomandi félög, samtök eða stofnanir setja sér, þá víki hann sæti innan eigin félags og á vettvangi ASÍ. Um þetta skortir þó skýr ákvæði í lög aðildarfélaganna og lög ASÍ og tilgangurinn með breytingum á 26.grein er sá að kveða skýrt á um þetta.

Í fyrsta lagi með því að setja í lög ASÍ lágmarksákvæði um hverjir teljist vera fullgildir félagsmenn. Um er að ræða lágmarksákvæði geymi lög aðildarfélaganna engin ákvæði um hver teljist fullgildir félagsmenn. Kjósi þau að veita t.d. gjaldfrjálsum eldri kjörgengi, þá er það þeim í sjálfsvald sett.

„Fullgildir félagsmenn í aðildarfélögum ASÍ skulu að minnsta kosti vera greiðandi launafólk á félags- og samningssviði félagsins og sem óskað hefur formlega aðildar eða ekki svarað tilkynningu félagsins eftir að iðgjöldum hefur samfellt verið skilað til félagsins í a.m.k. 3 mánuði."

Í öðru lagi að aðildarfélögin hafi ákvæði í lögum sínum um afleiðingar þess að félagsmaður missi kjörgengi.

„Aðildarfélög skulu hafa í lögum sínum ákvæði þess efnis að missi kjörinn fulltrúi í trúnaðarstöðum á vettvangi félagsins kjörgengi, skuli hann sjálfkrafa víkja úr stöðu sinni."

Í þriðja lagi ákvæði um að missi félagsmaður stöðu sem fullgildur félagsmaður í aðildarfélagi ASÍ missi hann sjálfkrafa kjörgengi og stöðu á vettvangi ASÍ.

„Missi fulltrúi á sambandsþingi eða í annarri trúnaðarstöðu sem hann hefur verið kjörinn til á vettvangi ASÍ, stöðu sína sem fullgildur félagsmaður þess félags sem hann tilheyrði þá er hann tók kjöri, víkur hann sjálfkrafa úr stöðu sinni á vettvangi ASÍ."

Aðildarsamtök og önnur samtök

18. grein 2.mgr. breytist og hljóði svo:

Hver þau **aðildar**samtök, sem vikið hefur verið úr Alþýðusambandinu, missa þegar í stað öll réttindi sín í sambandinu og fulltrúar þeirra umboð til trúnaðarstarfa innan ASÍ.

Greinargerð:

Lög ASÍ nota hugtakið „aðildarsamtök" um landssambönd, öll félög einstakra sambanda og félög með beina aðild sbr. 5.gr. laga ASÍ. Í 2.mgr. 18.gr. er hugtakið „samtök" notað sem ekki er í samræmi við orðanotkun 1 og 3. mgr. 18.gr. og getur það valdið misskilningi en í 2.mgr. er átt við „aðildarsamtök". Lagt er til að þetta verði leiðrétt.

Boðun sambandsþings

22. grein breytist og hljóði svo:

Boða skal sambandsþing **með sannanlegum hætti (**bréflega **eða rafrænt)** með að minnsta tveggja mánaða fyrirvara.

Greinargerð:

Mikilvægt er að boðun sambandsþings sé gerð með sannanlegum hætti. Hugtakið bréflega var áður notað um almennar póstsendingar. Þær eru í dag bæði seinlegri, kostnaðarsamari og í sumum tilvikum óáreiðanlegri eftir breytingar á almennri póstþjónustu. Undanfarin ár hafa ASÍ og aðildarsamtökin byggt boðun funda á rafrænum sendingum í stoð bréflegra sendinga. Móttöku slíkra sendinga er auðvelt að staðfesta. Lagt er til með breytingu þessari að þeir starfshættir verði staðfestir. Sjá einnig samkynja tillögu um breytingu á 35.gr. um formannafundi.

Fulltrúar landssambanda og fulltrúa félaga í beinni aðild í miðstjórn

Við 33.gr. bætist ný málsgrein á eftir 5.mgr. sem hljóði svo:

Hvert landssamband og félög með beina aðild sameiginlega skulu eiga aðalmann og tilsvarandi varamann í miðstjórn.

Greinargerð:

Undanfarna áratugi hefur kjörnefnd sem kjörin er á sambandsþingi sett saman tillögu um kjör miðstjórnarmanna. Unnið hefur verið eftir þeirri reglu að hvert og eitt landssamband og félög með beina aðild sameiginlega skuli eiga a.m.k. einn aðalfulltrúa í miðstjórn og tilsvarandi varamann. Fjöldi aðalmanna og varamanna ræðst síðan af vægi félaganna innan ASÍ. Þetta hefur verið farsæl framkvæmd og mikil sátt ríkt um hana meðal þingfulltrúa en hún byggir hvorki á lögum eða reglugerðum ASÍ heldur því megin sjónarmiði að raddir allra þurfi og verði að heyrast innan æðstu stjórnar sambandsins. Sú staða getur komið upp komið upp við kosningu aðalmanna að fulltrúi landssambands eða fulltrúi félaga í beinni aðild nái ekki kosningu og eigi þá ekki sæti í miðstjórn næstu tvö ár. Viðkomandi myndi hins vegar áfram eiga sæti á fundum formanna landssambanda, stærstu félaga og félaga í beinni aðild sem að jafnaði gegnir mikilvægu hlutverki við samræmingu starfa í miðstjórn. Þessi staða hefur ekki komið upp frá því það verklag var tekið upp sem að framan greinir en hefur komið upp þegar varamenn hafa verið kjörnir. Það hefur þá þýtt að fulltrúi aðildarsamtaka sinna í miðstjórn á ekki varamann sem tekið getur stöðu hans tímabundið eða varanlega. Breytingatillöguinni er ætlað að tryggja bæði jafnvægi í skipan aðalmanna og tryggja að þeir eigi ætíð varamann sem taki stöðu hans og gæti hagsmuna þeirra aðildarsamtaka sem hann tilheyrir.

Fjöldi varaforseta

34.gr. 4.mgr. og 8.mgr. breytist og hljóði svo:

4.mgr.
Miðstjórn skal kosin til tveggja ára í senn, þannig að á sambandsþingi skulu forseti~~,~~ ~~fyrsti annar~~ og ~~þriðji~~ varaforseti kosin sérstaklega og **þrettán** ~~ellefu~~ meðstjórnendur. Þessi mynda miðstjórn Alþýðusambands Íslands.

8.mgr.
Forfallist forseti eða varaforset~~ari~~ svo að þeir geti ekki gegnt störfum sínum, skal miðstjórn þegar koma saman til fundar og kjósa varaforseta úr hópi miðstjórnarmanna en ella gegnir ~~fyrsti~~ varaforseti störfum forseta í forföllum hans**.** ~~annar varaforseti í forföllum fyrsta varaforseta.~~ ~~og þriðji varaforseti í forföllum annars varaforseta.~~

Greinargerð:

Lengst af í sögu ASÍ hefur einungis verið kjörinn einn varaforseti. Það er ekki fyrr en í upphafi 21 aldar að þeir verða tveir og loks 3 á 40.þingi ASÍ 2020. Samkvæmt lögum ASÍ fara varaforsetar ekki með annað formlegt hlutverk en að leysa hvorn annan af í forföllum. Þeir sitja að jafnaði fundi formanna landssambanda, stærstu félaga og félaga í beinni aðild.

Boðun varamanna í miðstjórn

Við 34.gr. bætist tvær málsgreinar sem hljóði svo:

Miðstjórnarmaður sem forfallast frá fundi skal tilkynna skrifstofu ASÍ hvaða varamann skuli boða í sinn stað. Geti sá varamaður ekki sótt fund fer um boðun skv. 4.mgr.

Séu forföll ekki tilkynnt verða varamenn boðaðir eftir þeirri röð sem þeir eru skráðir skv. tillögu kjörnefndar eða kosnir ef um kosningu er að ræða. Byrjað er að boða þann sem er fremstur á listanum og síðan haldið niður listann. Farið skal er alla leið niður listann áður en sá fremsti er boðaður öðru sinni.

Greinargerð:

Samkvæmt hefð lætur aðalmaður í miðstjórn skrifstofu ASÍ vita, geti hann ekki sótt fund og þá hvern boða skuli í hans stað. Seinni málsgreinin byggir á 3.gr. reglna um boðun varamanna í miðstjórn þar sem segir: „Óski miðstjórnarmaður sem forfallast ekki eftir að neinn sérstakur sé boðaður í hans stað, verða varamenn boðaðir eftir þeirri röð sem þeir eru skráðir skv. tillögu kjörnefndar eða kosnir ef um kosningu er að ræða. Byrjað er að boða þann sem er fremstur á listanum og síðan haldið niður listann. Þessi aðferð er framkvæmd þannig að farið er alla leið niður listann áður en sá fremsti er boðaður öðru sinni. ….“

Reglur þessar voru settar og hefð sköpuð til þess að fylla í gat í lögum ASÍ sem nú er lagt að verði fyllt þannig að enginn vafi geti leikið á um framkvæmd.

Boðun formannafunda

35. grein 3.mgr. breytist og hljóði svo

Slíkan formannafund skal boða **með sannanlegum hætti (**bréflega **eða rafrænt)** með minnst þriggja vikna fyrirvara, en heimilt er að stytta þann tíma við sérstakar aðstæður.

Greinargerð:

Mikilvægt er að boðun formannafunda sé gerð með sannanlegum hætti. Hugtakið bréflega var áður notað um almennar póstsendingar. Þær eru í dag bæði seinlegri, kostnaðarsamari og í sumum tilvikum óáreiðanlegri eftir breytingar á almennri póstþjónustu. Undanfarin ár hafa ASÍ og aðildarsamtökin byggt boðun funda á rafrænum sendingum í stoð bréflegra sendinga. Móttöku slíkra sendinga er auðvelt að staðfesta. Lagt er til með breytingu þessari að þeir starfshættir verði staðfestir. Sjá einnig samkynja tillögu um breytingu á 22.gr. um sambandsþing.

Skil á skýrslum og reikningum

47. grein breytist í heild og hljóði svo:

Heiti greinarinnar breytist og verði:

„Skýrslur og reikningar aðildarsamtakanna".

Fyrir 15. júní ár hvert skulu aðildarfélögin senda skrifstofu ASÍ upplýsingar um:

a. Félagatölu, eins og hún var um næstliðin áramót.
b. Stjórn félagsins, sjóða þess deilda og ráða.
c. Starfsemina á liðnu starfsári.
d. Ársreikninga sína og sjóða í vörslu þeirra næsta ár á undan, áritaða af löggiltum endurskoðendum í samræmi við góða endurskoðunarvenju.

Skrifstofa sambandsins leggur til eyðublöð vegna skýrslugjafar samkvæmt a, b og c lið.

Við gerð ársreikninga skal farið eftir reglugerð sem miðstjórn samþykkir.

Fyrir 15. júní ár hvert skulu landssamböndin senda skrifstofu ASÍ upplýsingar um stjórn sambandsins og starfsemina á liðnu starfsári.

Greinargerð:

Lagt er til að öll upplýsingagjöf félaganna fari fram í einu lagi innan hálfs mánaðar frá aðalfundi en aðalfundi skal halda í síðasta lagi fyrir lok maí ár hvert sbr. 2.mgr. 16.gr. laga ASÍ. Samkvæmt gildandi 47.gr. skal senda upplýsingar um félagatölu fyrir 1.mars og upplýsingar um stjórnir og ársreikninga fyrir lok maí. Miðað við að halda megi aðalfundi allt til loka maí ár hvert og miðað við að allar ofangreindar upplýsingar eiga að liggja fyrir þá er aðalfundur er haldinn er gefinn tveggja vikna frestur til þess að skila ofangreindum upplýsingum inn til ASÍ en þær eru nauðsynlegar vegna undirbúnings þings ASÍ og vegna álagningar skatta. Samkvæmt gildandi ákvæði virðist mega túlka ákvæðið þannig að öll

upplýsingaskylda skv. ákvæðinu, að undanskildum upplýsingum og félagatal, eigi bæði við um félög og sambönd. Raunveruleikinn er sá að samböndin eru einungis krafin um upplýsingar um stjórn og starfsemi. Þessum vafa er nú eitt og heiti greinarinnar sem einungis vísar til aðildarfélaga breytt þ.a. taki einnig til sambanda hvað varðar stjórnir og starfsemi.

Núgildandi 47.gr. hljóðar svo:

> *Í upphafi árs, eða í síðasta lagi fyrir 1. mars ár hvert, senda aðildarfélögin skrifstofu ASÍ skýrslu um félagatölu, eins og hún var um áramótin. Skrifstofa sambandsins leggur til eyðublöð vegna þessarar skýrslugjafar.*
>
> *Fyrir lok maímánaðar skulu aðildarsamtökin senda skrifstofu ASÍ upplýsingar um stjórn einstakra samtaka og starfsemina á liðnu starfsári. Skrifstofa sambandsins leggur til eyðublöð vegna þessarar skýrslugjafar.*
>
> *Fyrir lok maímánaðar skulu aðildarsamtökin senda skrifstofu ASÍ ársreikninga sína og sjóða í vörslu þeirra næsta ár á undan, áritaða af löggiltum endurskoðendum í samræmi við góða endurskoðunarvenju.*
>
> *Við gerð ársreikninga skal farið eftir reglugerð sem miðstjórn samþykkir.*

Skil á skýrslum og reikningum - viðurlög

<u>41. grein 7 og 8.mgr.</u>

Við álagningu skatta vegna þeirra sem ekki hafa skilað inn ársreikningi skv. ~~**3. mgr.**~~ 47. gr. fyrir næstliðið ár skal nota áætlun. Áætlunin skal byggð á upplýsingum um iðgjaldatekjur næsta árs á undan. Ofan á þessar iðgjaldatekjur skal bæta þeim breytingum sem orðið hafa á reglulegum launum félagsmanna innan ASÍ skv. upplýsingum Hagstofunnar miðað við 2. ársfjórðung álagningarárs að viðbættu 10% álagi.

Sé ársreikningi skv. ~~**3. mgr.**~~ 47. gr. skilað eftir að skattur hefur verið áætlaður á félagið skv. 7. mgr. en fyrir árslok álagningarárs, skal endurskoða áætlunina og leggja á skatta með venjulegum hætti **að viðbættu 10% álagi**. Eftir það telst sú álagning endanleg.

Greinargerð:

Vísun til 3.mgr. 47.gr. er felld út í 7 og 8.mgr. 41.greinar m.v. að tillaga um breytingar á 47.gr. verði samþykktar. Við afgreiðslu lagabreytinga er því eðlilegt að bera fyrst upp breytingar á 47.grein. Í 8.mgr. er jafnframt lagt til að á skatta þeirra félaga sem ekki skila ársreikningum sínum á réttum tíma sbr. 47.greinar verði lagt 10% álag. Þetta er lagt til, til þess að hvetja aðildarfélögin til skila á

réttum tíma en góð skil tryggja rétta hildarálagningu ár hvert og auðvelda skipulagningu þinga.

Ársreikningar ASÍ

46.gr. 1, 2 og 3.mgr. breytist og hljóði svo:

Ársreikninga ~~sjóða~~ ASÍ, ásamt samstæðuuppgjöri, fyrir hvert almanaksár skal leggja fyrir miðstjórn eigi síðar en í aprílmánuði ár hvert. Ársreikningarnir~~ir~~urinn skaul~~u~~ endurskoðaðuir af löggiltum endurskoðanda í samræmi við góða endurskoðunarvenju.

Við gerð ársreikningsa skal hliðsjón höfð af viðmiðunarreglum sem miðstjórn samþykkir. Vinnudeilusjóð skal haldið aðgreindum frá öðru fé sambandsins og hann aðgreindur í bókhaldi Sambandssjóðs.

Reikningurinnarnir skaul~~u~~ lagðuri~~r~~ til fullnaðargreiðslu fyrir þing ASÍ.

Greinargerð:

Reikningar einstakra sjóða hafa sætt sjálfstæðri löggiltri endurskoðun þrátt fyrir að teljast hluti af ársreikningi og samstæðuuppgjöri ár hvert. Af því hefur hlotist verulegur kostnaðarauki. Að tillögu löggilts endurskoðanda er lagt til að þessu verði hætt. Þó túlka megi lög sambandsins þannig að ekki þurfi lagabreytingu er lagt til að öllum vafa sé í þessu efni eytt.

Réttindaöflun og flutningur réttinda milli sjúkrasjóða

49.gr. 1, 2 og 5.mgr. breytist og hljóði svo:

1 mgr. verði 2.mgr. og 2.mgr. 1.mgr.

Núverandi 2.mgr.

Sá sem öðlast hefur rétt til styrkja úr sjúkrasjóði eins aðildarfélags ASÍ, öðlast rétt til styrkja hjá nýju aðildarfélagi ASÍ skv. þeim reglum sem þar gilda eftir einn mánuð, enda hafi hann fram að því átt rétt hjá fyrra félaginu **og skilagrein ekki borist hinu nýja félagi innan þess mánaðar.** Þegar sótt er um styrki í nýju aðildarfélagi ASÍ skal umsækjandi leggja fram yfirlit um veitta styrki sem hann hefur þegið úr fyrra sjúkrasjóði aðildarfélags ASÍ sl. 36 mánuði.

Núverandi 1.mgr.

Sá sem öðlast hefur rétt til greiðslu dagpeninga og dánarbóta úr sjúkrasjóði eins aðildarfélags ASÍ eða BSRB, öðlast þann rétt hjá nýju aðildarfélagi skv. þeim reglum sem þar gilda eftir einn mánuð, enda hafi hann fram að því átt rétt hjá fyrra félaginu **og skilagrein ekki borist hinu nýja félagi innan þess mánaðar.** Þegar sótt er um dagpeninga eða dánarbætur í sjúkrasjóði nýs aðildarfélags ASÍ

skal umsækjandi leggja fram yfirlit um greidda dagpeninga og dánarbætur sem hann hefur þegið úr fyrra sjúkrasjóði sl. 12 mánuði.

49.gr. 1.málsliður 5.mgr.

Sjúkrasjóðir aðildarfélaganna skulu tryggja sjóðfélögum sem 1% iðgjald hefur verið **móttekið** ~~greitt~~ af **án athugasemda** í a.m.k. 6 mánuði, lágmarksbætur í veikinda- og slysatilfellum sem hér segir:

Lokamálsgrein falli út.

~~4.mgr. 49.gr. tekur gildi 1.7 2006 m.v. réttindaávinnslu frá 1.1 2006. Skila skal staðfestingu tryggingafræðings eða löggilts endurskoðanda=skv. 3.mgr. 49.gr. í fyrsta sinn á árinu 2007 með ársreikningum fyrir fjárhagsárið 2006.~~

Greinargerð:

Færsla málsgreina byggir á því, að fyrsta málsgrein núverandi laga fjallar um flutning réttinda milli aðildarfélaga ASÍ og BSR meðan 2.málsgrein fjallar um flutning réttinda milli aðildarfélaga ASÍ. Betur fer á því að fyrst sé fjallað um flutning innan ASÍ og síðan flutning til aðildarfélaga BSRB.

Varðandi breytingar á fyrstu og annarri málsgrein að öðru leyti þá er þeim ætlað að skýra flutningsréttinn betur. Flest aðildarfélög fara eftir beinni orðanna hljóðan í þessum málsgreinum og veita einfaldlega 30 daga rétt eftir flutning en komið hefur upp ágreiningur um þennan rétt hafi útborgunardagur launa komið upp á fyrsta mánuði í starfi hjá nýjum atvinnurekanda. Hefji launamaður t.d. starf 10.12 2025 hjá nýjum atvinnurekanda, veikist 15.12 2025, fær útborguð laun 1.1 2026 og kemur til vinnu 10.1 2026 má með nokkrum rökum halda því fram hann eigi ekki fullan 30 daga rétt hjá fyrra félagi heldur einungis fyrir tímabilið 15.12 til 31.12 2025 en síðan hjá nýju félagi frá 1.1 2026 til 10.1 2026 þar sem búið útborgun hafði átt sér stað. Þetta hefur hins vegar ekki verið almenn túlkun sjúkrasjóða aðildarfélaga ASÍ enda er iðgjöldum skilað talsverðu eftir að laun eru greidd út eða jafnvel að þau fari í vanskil. Til þess að tryggja að engir félagsmenn falli milli skips og bryggju er lagt til að ákveðið verði skýrt um þetta efni.

Varðandi breytingar á fimmtu málsgrein, þá hefur sú staða komið upp, að vegna rangrar skráningar í stéttarfélag hafi það félag sem við iðgjöldum tók vegna félagsmanns, neitað honum um rétt í sjúkrasjóði, þrátt fyrir full skil iðgjalda þar sem hann hafi átt að vera í öðru félagi. Við þær aðstæður eru til dæmi um að viðkomandi félag hafi greitt til þess félags sem viðkomandi átti að vera í, sem svarar iðgjöldum af einum mánaðarlaunum til rétt félags og ráðlagt félagsmanni að sækja rétt sinn þar. Lagt er til að vafa í þessu efni verði eytt með því að taka fram í fyrsta málslið 5 málsgreinar, að það félag sem tekur við iðgjöldum án athugasemda beri um leið

ábyrgð á réttindum og geti ekki vísað félagsmanni sem í góðri trú telur sig eiga réttindi í sjóðum þess félags sem iðgjöldum er skilað til.

Að lokum er lagt til að gildistöku ákvæði lokamálsgreinar verði felld úr lögunum með formlegum hætti.

Gildistökuákvæði

51.gr. breytist og hljóði svo:

51. grein

Lög þessi eins og þeim var síðast breytt á **47**~~6~~. þingi 202**6**~~4~~, öðlast þegar gildi**.** ~~að undanskildum breytingum á 1.mgr. 49.gr. sem taka gildi 1.12 2024.~~ Jafnframt falla úr gildi eldri lög Alþýðusambands Íslands.